

Návrh na celkovou obnovu a restaurování hrobky č. 4

Středová zeď – ústřední hřbitov, Jihlava, Žižkova 95

Magistrát města Jihlavy 1	
Odbor správy realit	
došlo dne:	22-01-2019 17:10
UID:	41221131031615
č.j.:	232/10301/1819
počet listů: 1 off/on:	

Lokalizace památky

1. Kraj: Vysočina
2. Obec: Jihlava
3. Adresa/č. parcely: Ústřední hřbitov, Jihlava, Žižkova 95
4. Bližší určení místa popisem: Část ohradní zdi (nyní probíhá prostředkem hřbitova)
5. Název památky: hrobka číslo 4
6. Číslo v ÚSKP ČR: 32881/7 - 4904

Údaje o památce

1. Autor (okruh, dílna):
2. Sloh/ datování: Klasicismus
3. Materiál: Zdivo, pískovec, mramor, žula, kov
4. Rozměry (cm) cca: š – 11 m, v – 3,5 m, h – 1 m
5. Současná forma prezentace povrchu: Omítaná stavba s nikami, ve kterých jsou sochařská díla z pískovce (druhotně natřeny souvrstvím olejových a akrylátových barev)
6. Předchozí restaurátorské zásahy: vícenásobné neodborné zásahy v průběhu 20. století

Údaje o restaurátorské akci

1. Vlastník díla: Statutární město Jihlava
2. Investor: Statutární město Jihlava
3. Závazné stanovisko:
4. Návrh na restaurování vypracoval: Otakar Marcin
5. Termín plánovaného započetí a ukončení restaurátorského zásahu: 2019

Popis díla

Zadní stěnu zděné hrobky zahrnující více hrobových míst (resp. kryptu?) sjednocených stavební úpravou tvoří obvodová zeď této části hřbitova. Zeď byla rozšířena do dotčeného objektu s šesti nikami, ve kterých jsou osazeny pískovcové sochy andělů a světců na žulových soklech s mramorovými nápisovými deskami. Ve středu hrobky je umístěn vstup do krypty, krytý žulovou krycí deskou na stupňovitém rámu. Na zděných sloupcích nik mezi druhou a čtvrtou nikou jsou osazeny dvě železné kované lucerny. Ohrazení prostoru před stavbou tvoří železný kovaný plot osazený na žulovém rámování. Zděná část hrobky je zastřešena plechovou falcovanou stříškou.

Zděné části jsou omítány strhávanou vápennou maltou a opatřeny novodobým fasádním nátěrem, na místech vysprávek v soklové části je nátěr vápennou líčkou. Sloupky nik tvoří jednoduchý sokl, pilastr a jednoduchá hlavice sklenutá pásovým obloukem k dalšímu pilastru. Hrobka je završena profilovou římsou probíhající přes celý objekt.

Socha č. 1 zprava: postava anděla (pravděpodobně anděl smrti) - postava stojí v kontrapostu s mírně nakročenou pravou nohou a sepnutýma rukama na prsou. Je oděna do splývající drapérie a u nohou jí leží odhozené okovy. Křídla anděla jsou oproti běžnému zobrazení poněkud malá, může tedy jít o nepůvodní doplněk vynucený druhotným umístěním do menší niky. Tuto otázku lze vyřešit až během úvodního restaurátorského průzkumu, kdy bude ověřeno, zda jsou křídla součástí původní výtvarné koncepce, či zda jsou novodobá, nebo na soše původně žádná křídla nebyla. Jelikož však představují doklad vývoje celého objektu a jeho výzdoby, je základním koncepčním předpokladem této obnovy jejich ponechání (může být změněno).

Socha č. 2: postava svěťice stojící v lehkém kontrapostu se splývající drapérií, pláštěm zakrývající část hlavy, ramen a rukou. Levou ruku má zdviženou v objímající pozici (zřejmě na bočním soklu byla původně osazena váza). Pravá ruka směrem dolů lehce přizdvižená.

Socha č. 3: postava truchlícího anděla je skloněná a opírá se zkříženýma rukama o zhašenou louč, nohy má zkřížené a je oděna pouze do bederní roušky, která přechází v drapérii kryjící z části i louč.

Socha č. 4: postava anděla (pravděpodobně posledního soudu) se vztyčenou pravou rukou stojí v kontrapostu s nakročenou pravou nohou. V levé ruce drží trumpetu a je oděný do bederní roušky a pláště, který je přehozený pouze přes levé rameno. Pravá ruka od předloktí chybí a proporčně se do niky nevejde. Během restaurátorského průzkumu bude určeno, zda náběh předloktí je původní. Pokud jde o chybějící část, která nebyla součástí výtvarného konceptu vzhledem k velikosti niky, nic to nemění na faktu, že ruku nelze rekonstruovat, proto je navrženo stav respektovat a nedoplňovat. (Poznámka: dle vyjádření uživatelů hrobky byly sochy přemístěny do nik z jiného místa a ruka byla záměrně odstraněna).

Socha č. 5: socha sedící Panny Marie s Ježíškem na klíně. Panna Marie je oděna bohatě řasenou drapérií, pravou rukou drží Ježíška, levou ruku má na prsou.

Socha č. 6: postava světce žehnajícího pravou rukou je oděna do splývající drapérie, kterou má přehozenou přes pravé rameno. V levé ruce drží palmetu a kříž. Postava stojí v kontrapostu s nakročenou pravou nohou.

Popis stavu díla

Zděné a omítané části hrobky jsou zejména v soklové části velmi poškozené. Vápenná malta je degradovaná, praská, drolí se a odpadává. Horní část je v relativně dobrém stavu. Tyto omítkové vrstvy jsou novodobé (tvoří je hrubá strhávaná omítka). Původní omítkové vrstvy se dochovaly pouze částečně, v nikách (jsou hladké, štukované) a umožní nám stanovit na základě restaurátorského průzkumu původní barevnosti hrobky.

Sochy andělů a světců byly opakovaně zcela nevhodně natírány olejovými a akrylovými barvami (předchozí uživatel hrobky byl lakýrník). Tato silná vrstva nátěru zcela zamezuje odpařování vlhkosti kamene, který pod barvou masivně degraduje, drolí se a sprášíje. Během předběžného průzkumu bylo v defektu (oddělená povrchová úprava od podkladu) identifikováno velké množství černé plísně, která je hloubkově prorostlá do materiálu. Žulové sokly se pod vrstvou nátěru ve spodních partiích povrchově (lokálně i masivně) rozpadají, ztrácí se modelace profilů, hran a festonů - rostlinných ověsů.

Na sochách jsou patrné četné tmely a doplňky, které jsou mnohdy modelačně, tvarově a strukturálně nevhodné. K jejich revizi dojde až během rozšířeného restaurátorského průzkumu, popřípadě po celkovém odstranění všech vrstev nátěrů, pokud toto celkové odstranění bude možné bez výrazných ztrát originálu. Případně dojde jen k jejich úpravám, lokálnímu odstranění a náhradě, postup bude záviset na dalším, rozšířeném průzkumu a následné konzultaci se zástupci NPÚ v rámci kontrolních dnů.

Pracovní postup

Restaurátorský zásah je koncipován jako soubor opatření, vedoucí k prodloužení životnosti památky potlačením degradačních procesů jak na originále, tak na četných doplňcích. Má za cíl komplexně obnovit dotčené dílo, v rámci obnovy budou revidovány dosavadní zásahy a proveden soubor úkonů vedoucích ke zlepšení stavu a prezentační kvality. Jsou navrhovány následující úkony:

1. V úvodní etapě prací bude proveden rozšířený restaurátorský průzkum stavu, skladby a barevnosti kamene, omítkových vrstev a tónování písma na mramorových deskách, na jehož základě se určí finální barevná povrchová úprava a odstín tónování písma. Budou ověřeny možnosti snímání druhotných nátěrů nevhodného složení. Během průzkumu budou dále revidovány tmely a doplňky z předchozích oprav. Veškerá zjištění budou konzultována se zástupci NPÚ během kontrolních dnů a na jejich základě bude rozhodnuto o dalším postupu restaurátorských prací.
2. Snímání olejových a akrylových nátěrů ze soch a soklů. Nejdříve budou provedeny zkoušky na referenčních plochách, podle kterých se na kontrolních dnech určí nejvhodnější postup - chemické a mechanické snímání, snímání za pomoci horkého

- vzduchu a podobně. V případě hrozící masivní ztráty originální hmoty bude míra snímání dále posouzena.
3. Čištění kamene: volné nečistoty budou odstraněny z povrchu mechanicky za sucha. Mikrovegetace (mechy, řasy a lišejníky) bude umrtvena herbicidním přípravkem a následně odstraněna spolu s prachovými nečistotami regulovanou tlakovou vodou (vějířovitý paprsek).
 4. Revize případných vysprávek, doplňků a tmelů z předchozích oprav. Veškeré druhotné doplňky, které nevyhovují z hlediska technologického (jsou prostoupeny trhlinami nebo nedostatečně přichyceny k podkladu), nebo estetického (jsou nevyhovující z hlediska modelace, struktury povrchu a barvy), budou odstraněny.
 5. Celoplošná biosanace a chemická likvidace plísní - opakovaná.
 6. Konsolidace – kamenný materiál bude celkově petrifikován přípravkem na bázi organokřemičitanů, silně narušená místa budou petrifikována opakovaně. Mikropraskliny budou zainjektovány přípravkem na bázi organokřemičitanu, větší otevřené praskliny budou injektovány (Vapo-Injekt s 8% příměsí bílého portlandského cementu). Dochované části původní vápenné spárovací směsi budou zpevněny a zafixovány (Porosil ZTS).
 7. Hmotové modelační doplnění destrukcí, chybějících částí a spárořezů proběhne na bázi minerálních hydraulických pojiv, křemičitých písků a dalších drcených hornin vhodných frakcí. Tato doplňovací hmota bude modifikována vhodnou akrylátovou disperzí a probarvena kvalitními anorganickými pigmenty tak, aby se strukturálně i barevně co možná nejvíce přiblížila vzhledu původního kamene. Při doplňování budou pouze v nezbytných případech použity armovací čepy (z nekorodující oceli). Vlasové trhliny budou zaplněny tmelem tak, aby bylo zamezeno zatékání vody. Vyplnění spár bude provedeno modifikovanou vápennou maltou, odpovídající barevností a zrnitostí, s příměsí bílého portlandského cementu do 10 %.
 8. Výsledná povrchová úprava pískovcových soch - vzhledem ke korozivnímu stavu pískovce a velkému množství tmelů a doplňků doporučuji v případě zdařilého sejmutí nevhodných přetěrů celoplošný ochranný nátěr vápennou tónovanou líčkou v barvě pískovce, která bude lazurně zapatinována. Jinak bude postup modifikován dle výsledků průzkumu – viz výše.
 9. Dozdění a doomítání spodních částí pilastrů hrobky. Štukové doplňky budou nejprve vyjádrovány hrubou vápennou maltou s příměsí portlandského cementu do 10 % a poté přeštukovány jemným vápenným štukem s příměsí portlandského cementu do 8 %. Barevná povrchová úprava (podkladní vápenná líčka + dvojnásobný nátěr tónovanou vápennou líčkou) bude určena až během kontrolních dnů a po konzultaci se zástupci NPÚ.
- Ostatní zachovalé omítkové vrstvy, včetně hlavic, pásových oblouků a hlavní římsy, budou přeštukovány či jinak povrchově upraveny například nátěrem s pojivem - současná forma hrubé strhávané jádrové vápenné omítky není vhodná.
10. Tónování písma na mramorových deskách bude stanoveno dle nálezů během dalšího restaurátorského průzkumu a po konzultaci se zástupci NPÚ.

11. Konečné konzervační ošetření - jako prevence proti budoucímu poškození mikrovegetací bude provedeno ošetření herbicidním přípravkem. Poté bude provedená závěrečná konzervace formou hydrofobizace povětrnostně namáhaných, zejména horizontálních částí hrobky.

12. Vypracování závěrečné restaurátorské zprávy ve dvou provedeních s detailní fotodokumentací stavu před, během prací a po restaurování. Zpráva bude obsahovat doporučený režim památky.

Použité materiály

Zděné části: Vápenná malta s příměsí portlandského cementu do 10 %.

Vápený štuk s příměsí portlandského cementu do 8 %.

Tmely a doplňky: Křemičité písky, kamenné drtě vhodných frakcí, Vapo, bílý portlandský cement do 10 %, světlostálé pigmenty Bayferox.

Biosanace: Porosil Bio.

Zpevnění kamene: PorosilZ.

Zpevnění vápenných částí: PorosilZTS.

Hydrofobizace: PorosilVV.

Injektáž: Vapo-Injekt s 8% příměsí bílého portlandského cementu.

Čepy a armatury: Nerez ocel vhodných průměrů.

Spárovací směs: Modifikovaná probarvovaná vápenná malta, odpovídající barevností a zrnitostí, s příměsí bílého portlandského cementu do 10 %.

Kamenosochař

Akd. Soch. Vojtěch Miča

Andrea Marcinová

Rest. licence MK ČR 1.345/95

U Hřbitova 66, Jihlava, 586 01

U Půjčovny 4/953, Praha 1 – 11000

IČ: 04319389

DIČ: CZ6601110681

DIČ: CZ6758141445

IČ: 606849705

**Cenový návrh celkové obnovy a restaurování
Hrobka č. 4
Středová zeď – ústřední hřbitov, Jihlava, Žižkova 95**

Restaurování zděných částí (čelní part + 6 x nika):

1. Snímání novodobých uvolněných omítkových vrstev 12 000 Kč
2. Čištění, mytí a biosanace 28 000 Kč
3. Celoplošné zpevnění a injektáže 17 000 Kč
4. Dozdění uvolněného cihlového zdiva a hrubé jádrové vápenné omítky 8 000 Kč
5. Celoplošné přeštukování (včetně říms) 36 000 Kč
6. Podkladní vápenná líčka + dvojnásobný nátěr tónovanou vápennou líčkou..... 25 000 Kč
7. Lazurní patinování vápenných líček 34 000 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování zděných částí činí 160 000 Kč

Restaurování kovaných částí (2 x lucerna s držákem a 16 m² kovaného oplocení):

1. Čištění, odrezání a napuštění inhibitory koroze 1 m² = 1 200 x 16 m² 19 200 Kč
2. Dvojnásobný podkladní antikorozi nátěr 1 m² = 900 x 16 m² 14 400 Kč
3. Finální dvojnásobný nátěr černou matnou grafitovou barvou 1 m² = 900 x 16 m² 14 400 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování kovaných částí činí 48 000 Kč

Socha anděla se schozenými okovy:

1. Snímání olejových a akrylových nátěrů, čištění kamene, mytí, odstranění nevhodných tmelů a doplňků 35 000 Kč
2. Celoplošná biosanace a chemická likvidace plísní 6 800 Kč
3. Celoplošné zpevnění a injektáž prasklin a mikroprasklin 9 700 Kč
4. Hmotové doplnění chybějících částí a spárořezu 23 000 Kč
5. Restaurování žulového soklu 6 000 Kč
6. Barevné úpravy povrchu (ochranná vápenná líčka + lazurní patinování) 13 300 Kč

7. Restaurování mramorových desek + tónování písma 7 500 Kč

8. Konečné konzervační ošetření, biosanace, hydrofobizace 6 800 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování sochy anděla činí 108 100 Kč

Socha světice:

1. Snímání olejových a akrylových nátěrů, čištění kamene, mytí, odstranění nevhodných tmelů a doplňků 38 000 Kč

2. Celoplošná biosanace a chemická likvidace plísní 6 800 Kč

3. Celoplošné zpevnění a injektáž prasklin a mikroprasklin 9 700 Kč

4. Hmotové doplnění chybějících částí a spárořezu 26 000 Kč

5. Restaurování žulového soklu 8 200 Kč

6. Barevné úpravy povrchu (ochranná vápenná líčka + lazurní patinování) 14 300 Kč

7. Restaurování mramorových desek + tónování písma 17 400 Kč

8. Konečné konzervační ošetření, biosanace, hydrofobizace 6 800 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování sochy světice činí 127 200 Kč

Socha anděla se vztyčenou rukou:

1. Snímání olejových a akrylových nátěrů, čištění kamene, mytí, odstranění nevhodných tmelů a doplňků 39 000 Kč

2. Celoplošná biosanace a chemická likvidace plísní 6 800 Kč

3. Celoplošné zpevnění a injektáž prasklin a mikroprasklin 10 200 Kč

4. Hmotové doplnění chybějících částí a spárořezu 42 000 Kč

5. Restaurování žulového soklu 6 000 Kč

6. Barevné úpravy povrchu (ochranná vápenná líčka + lazurní patinování) 15 300 Kč

7. Restaurování mramorových desek + tónování písma 7 500 Kč

8. Konečné konzervační ošetření, biosanace, hydrofobizace 6 800 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování sochy anděla činí 133 600 Kč

Socha truchlícího anděla:

1. Snímání olejových a akrylových nátěrů, čištění kamene, mytí, odstranění nevhodných tmelů a doplňků 39 000 Kč
2. Celoplošná biosanace a chemická likvidace plísní 6 800 Kč
3. Celoplošné zpevnění a injektáž prasklin a mikroprasklin 9 700 Kč
4. Hmotové doplnění chybějících částí a spárořezu 35 000 Kč
5. Restaurování žulového soklu 6 000 Kč
6. Barevné úpravy povrchu (ochranná vápenná líčka + lazurní patinování) 15 300 Kč
7. Restaurování mramorových desek + tónování písma 12 500 Kč
8. Konečné konzervační ošetření, biosanace, hydrofobizace 6 800 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování sochy anděla činí 131 100 Kč

Socha Panny Marie s Ježíškem:

1. Snímání olejových a akrylových nátěrů, čištění kamene, mytí, odstranění nevhodných tmelů a doplňků 36 000 Kč
2. Celoplošná biosanace a chemická likvidace plísní 6 800 Kč
3. Celoplošné zpevnění a injektáž prasklin a mikroprasklin 8 700 Kč
4. Hmotové doplnění chybějících částí a spárořezu 24 000 Kč
5. Restaurování žulového soklu 9 000 Kč
6. Barevné úpravy povrchu (ochranná vápenná líčka + lazurní patinování) 15 000 Kč
7. Restaurování mramorových desek + tónování písma 7 500 Kč
8. Konečné konzervační ošetření, biosanace, hydrofobizace 6 800 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování sochy Panny Marie činí 113 800 Kč

Socha světce:

1. Snímání olejových a akrylových nátěrů, čištění kamene, mytí, odstranění nevhodných tmelů a doplňků 38 000 Kč
2. Celoplošná biosanace a chemická likvidace plísní 6 800 Kč
3. Celoplošné zpevnění a injektáž prasklin a mikroprasklin 9 700 Kč

4. Hmotové doplnění chybějících částí a spárořezu 29 000 Kč
5. Restaurování žulového soklu 7 000 Kč
6. Barevné úpravy povrchu (ochranná vápenná lička + lazurní patinování) 14 800 Kč
7. Restaurování mramorových desek + tónování písma 7 500 Kč
8. Konečné konzervační ošetření, biosanace, hydrofobizace 6 800 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování sochy světce činí 119 600 Kč

Lešení po dobu nezbytně nutnou, montáž, pronájem, demontáž, doprava 18 000 Kč

Celková cena za obnovu a restaurování hrobky č. 4 činí 959 400 Kč

Tato cena je konečná a zahrnuje všechny subdodávky a cenu použitých materiálů.

Předpokládaná doba prací je cca 6 měsíců v závislosti na počasí.

Nejsem plátcem DPH.

Kamenosochař
Andrea Marcinová
U Hřbitova 66, Jihlava, 586 01
IČ: 04319389
DIČ: CZ6758141445

Akd. Soch. Vojtěch Míča
Rest. licence MK ČR 1.345/95
U Půjčovny 4/953, Praha 1 – 11000
DIČ: CZ6601110681
IČ: 606849705